

Пасик Людмила, Рысь Лариса. Конвергентная стратегия выбора партнера и тактики её реализации (на материале объявлений рубрики «Знакомства» и анкетных данных с сайтов знакомств). В статье проанализированы научные исследования ведущих украинских и зарубежных ученых, посвященные исследованию ключевых понятий, выяснены, определены и разграничены понятия «стратегия» и «тактика». Освещено значение коммуникативной стратегии» самопрезентации в выборе партнера. Акцентируется на том, что самопрезентация личности реализуется в зависимости от стратегических целей выбора партнера набором различных тактик. Поскольку цели поиска и выбора партнера отличаются, то и стратегии, реализуемые в соответствующих тактиках, другие. На основе анализа эмпирического материала обозначены причины доминирования «конвергентной стратегии» выбора партнера как одной из коммуникативных стратегий, которая предусматривает, что адресант описывает свой образ и портрет желаемого партнера по принципу сходства или «Gleich und gleich gesellt sich gern».

Выявлено, что для реализации этой стратегии адресанты используют в текстах печатных объявлений и в личных данных на сайтах виртуальных знакомств одиннадцать различных тактик: тактика предоставления объективной информации о себе и/или о желаемом партнере, тактика повышения степени объективной информации, тактика предоставления субъективной информации о себе, риторическая тактика аттракции, тактика сокращения дистанции между адресантом и адресатом, тактика официальности обращения к адресату, тактика положительной самопрезентации, тактика негативной самопрезентации с указанием отдельных положительных черт в противопоставлении, тактика загадочности, тактика обещания, тактика побуждения к действию. Проанализированы языковые средства выражения этих тактик, используемых адресантами мужского и женского пола. Прослежено, что выбор этих средств несколько отличается в зависимости от пола адресанта и намечены перспективы будущих исследований в этом русле.

Ключевые слова: стратегия, коммуникативная стратегия, самопрезентация, выбор партнера, конвергентная стратегия, тактика.

Pasyk Liudmyla, Rys Larysa. Convergent Strategy of Partner Choice and its Implementation Tactics (on the Material of Advertisements from «Partner Search» Section and Personal Data from Dating Sites). The article analyses the developments of leading Ukrainian and foreign scholars devoted to the study of key concepts, as well as clarifies, defines and delineates the concept of «strategy» and «tactics». The significance of the «communicative strategy» of self-presentation in choosing a partner is highlighted. Under the «communicative strategy» we mean a set of speech actions aimed at achieving a communicative goal. We believe that strategy and tactics are interconnected concepts. The main task of the strategy is to use available resources to achieve the main goal. Tactics is an instrument for implementing the strategy and is subject to the main goal of strategy. The emphasis is placed on the fact that a person's self-presentation is realised with a set of different tactics depending on the strategic goal of selecting a partner. The objectives of the search and choice of partner being different, the strategies implemented with respect to tactics are different. The analysis of the empirical material indicates the reasons for the «convergent strategy» of choosing a partner as one of the communicative strategies, which presupposes that the addresser depicts his or her image and portrait of the desired partner on the similarity basis.

For the implementation of this strategy addressers use 11 different tactics in the texts of print ads and in the personal data on virtual dating sites: the tactics of providing objective information about themselves and / or the desired partner, the tactics of raising the level of information objectiveness, the tactics of subjective information about themselves, the rhetorical tactics of attraction, the tactics of distance reducing between the addresser and the addressee, the tactics of official addressing the addressee, the tactics of positive self-presentation, the tactics of negative self-presentation indicating some positive features in opposition, the tactics of mystery, the tactics of promise, the tactics of inducement to action. The language means of expression of these tactics used by male and female addressers are analysed. The choice of these means has been traced as slightly different depending on the gender of the addresser.

Key words: strategy, communicative strategy, self-presentation, partner choice, convergent strategy, tactics.

УДК 811.111'42

Анна Пікалова

ПРОБЛЕМА АДРЕСАЦІ В КОНТЕКСТІ АНГЛОМОВНОГО ДИТЯЧОГО ПОЕТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Стаття присвячена виявленню особливостей адресації в англomовному дитячому поетичному дискурсі. У роботі з'ясовано, що в організації простору англomовного дитячого поетичного дискурсу адресант і адресат займають однаково важливі позиції. Адресація в англomовному дитячому поетичному дискурсі припускає активну роль як адресанта, так і адресата. Зорієнтованість на адресата виявляється визначальним фактором комунікативної цілеспрямованості автора, добору мовностилістичних засобів, що вербалізуються в текстовому просторі англomовного дитячого поетичного дискурсу. Визначено, що адресація в англomовному дитячому поетичному дискурсі виявляється категорією взаємодії поета і дитини. У роботі виявлено, що в англomовному дитячому поетичному дискурсі мовленнєва поведінка адресанта пристосовується до параметрів мовної особистості адресата, тезаурусу, психоемоційних особливостей, мотивів, інтересів і очікувань останнього. Схарактеризовані мовностилістичні засоби,

за допомогою яких репрезентується прагнення адресанта наблизитися до адресата, залучити до загального комунікативного простору. З'ясовано, що фактор адресації відіграє вагомую роль в англомовному дитячому поетичному дискурсі, оскільки вірші призначені дітям, написані спеціально для маленьких пізнавачів світу.

Ключові слова: адресант, адресат, адресація, поетичний дискурс, англомовний дитячий поетичний дискурс, поет, дитина, діти, мовностилістичні засоби.

Постановка наукової проблеми та її значення. Поміж основних характеристик дискурсу виокремлюють адресність [7, с. 519–531]. Адресант і адресат є складовими елементами дискурсу. Цілісність дискурсивної організації проявляється за активної ролі того, хто продукує мовлення (адресант), і того, хто його сприймає (адресат), за умови зорієнтованості інтенцій автора на адресата при доборі мовленнєвих засобів.

Актуальність дослідження зумовлена зрослим інтересом науковців до вивчення особливостей адресант-адресатних відношень у різних видах дискурсу. Втілення змісту, репрезентація мовностилістичних особливостей зумовлені фактором адресації. Проблема адресації наразі постає актуальною у контексті поетичного дискурсу, оскільки її дослідження дозволяє верифікувати основні положення формування і функціонування комунікативних настанов, що розкривають сутність дискурсивного простору поезії. Специфіка адресант-адресатних відношень у дискурсі, зокрема в дитячому поетичному дискурсі (ДПД), не отримала відповідного висвітлення в сучасній лінгвістиці. Актуальним для дослідження постає питання адресації англомовного дитячого поетичного дискурсу (АДПД).

Аналіз досліджень цієї проблеми. Вивченням питань адресації займаються такі дослідники, як Н. М. Азарова, Н. Д. Аругунова, М. І. Венгринюк, В. З. Дем'янков, В. І. Карасик, Т. А. Космеда, Ю. М. Лотман, В. М. Назарець та інші. Водночас проблема специфіки адресації в дитячому поетичному дискурсі має фрагментарний характер. Це питання розглядається в працях таких вчених, як В. С. Зубарева, Т. О. Павлова, Е. Cameron, J. Culley, R. Hasan.

На думку Н.Д. Аругунової, адресація дискурсу є не менш значущою, ніж авторство і цілі мовлення того, хто продукує мовлення [3, с. 5–13]. У поетичному дискурсі відношення автор (адресант) – читач (адресат) завжди опосередковане текстом поетичного твору [5, с. 6].

У художньому тексті розрізняють два основних типи адресата: зовнішній (читач) та внутрішній (персонаж, до якого спрямоване мовлення іншого персонажа) [1, с. 68]. Щодо типологізації адресата поетичного тексту, то виокремлюють такі семантичні опозиції типів ліричного адресата: зовнішньо текстовий / внутрішньотекстовий; недиференційований / диференційований; одноосібний / узагальнений; реальний / умовний [8, с. 169–170]. Адресата поетичного тексту пропонують розділяти на такі групи: масовий адресат, поціновувач складних поетичних образів, пов'язаний з відправником загальних категорій, близький до відправника [10, с. 157–158].

Не викликає сумніву положення про наявність у автора і одержувача загальних фонових знань і комунікативних навичок, що є обов'язковою умовою результативної й успішної комунікації. У процесі текстотворення автор свідомо або мимовільно враховує пресупозиції потенційного читача, відповідно до яких створює власний твір.

В.С. Зубарева зазначає, що дитячі вірші в аспекті адресації набагато сильніші, ніж дорослі. Дитячі вірші виокремлюються на основі прагматичної ознаки «для дітей», тоді як дорослі вірші класифікуються відповідно до художніх критеріїв [6, с. 256].

Мета і завдання статті. Мета дослідження полягає у виявленні й описі особливостей репрезентації адресації в АДПД. Мета роботи передбачає розв'язання таких завдань: розкрити потенціал адресата в АДПД; виявити специфічні риси мовлення адресанта у АДПД; з'ясувати особливості адресант-адресатних відношень у цьому дискурсі; схарактеризувати мовностилістичні засоби адресації, що репрезентують адресант-адресатні відношення в АДПД.

Матеріалом для дослідження слугували поезії таких авторів, як Роальд Даль (Roald Dahl), Джулія Дональдсон (Julia Donaldson), Ірен Лівінгстон (Irene Livingston), Річард МакВільям (Richard McWilliam), Кенн Несбітт (Kenn Nesbitt), Христина Россетті (Christina Rossetti), Шелдон Сілверстін (Sheldon Silverstein), Роберт Луїс Стівенсон (Robert Louis Stevenson), Енн Тейлор (Ann Taylor), чий творчий доробок присвячений дітям.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження.

Текстовий простір дитячих віршів насичений інформацією про предмети, події та явища навколишнього світу. Іntenції автора – ознайомлювати, навчати, розвивати, виховувати читача, активно залучати дитину до соціалізації й інкультурації. Вірші, творені спеціально для дітей, актуалізують комунікацію між дорослим поетом і маленьким читачем відповідно до правил, прийнятих у конкретній культурі у певний період часу [6, с. 256].

Дотримуємося думки, що ДПД – це сукупність віршів, призначених для дітей. ДПД інтерпретується як сукупність процесу і результату мисленнєво-мовленнєвої діяльності (у дихотомії: поет / відправник – дитина / одержувач). Лінгвістична структура ДПД стосується мовленнєвих засобів, що актуалізується відправником тексту поетичного твору, лінгвокогнітивна – ментальних процесів, що впливають на породження і декодування поетичного тексту, тоді як лінгвопрагматична – маніфестації свідомого й мимовільного вибору відправником мовленнєвих засобів, що вербалізуються в текстовому просторі віршів, призначених для дітей.

Цілісність дискурсу забезпечена рівноправними ролями того, хто продукує мовлення, і того, хто його сприймає [4, с. 215–216]. Таким чином, адресація ДПД припускає активну роль як адресанта, так і адресата. Зазначене простежується в тому, що зорієнтованість на адресата виявляється визначальним фактором комунікативної цілеспрямованості автора, добору мовностилістичних засобів, що вербалізуються в текстовому просторі АДПД. При цьому простежується співавторство мовця і слухача (взаємодія поета і дитини), що реалізується у формі відповідної реакції адресата, тобто процес залучення до комунікації. У семантико-прагматичній організації простору АДПД автор як ініціатор комунікації і реципієнт – той, хто реагує на комунікативну ініціативу, займають однаково важливі позиції. Комунікація відбувається за обов'язкової орієнтації на дитину, врахування особливостей її психоемоційного й фізіологічного розвитку. Відчуття та розуміння адресантом очікувань адресата надає поетові можливості спілкуватися так, як очікує і як бажає дитина. У межах текстового простору АДПД цей процес репрезентується у вигляді наявних, доступних і зрозумілих когнітивно-мовленнєвих стереотипів. При цьому нове вводиться через концептуальну систему, що вербалізується мовленнєвими конструкціями, якими володіє дитина.

Адресант кодує свій задум, тоді як адресат декодує вербальну палітру письмового тексту. Когнітивність ДПД проявляється в наближенні до адресата. У АДПД мовленнєва поведінка адресанта пристосовується до параметрів мовної особистості адресата, тезаурусу, психоемоційних особливостей, мотивів, інтересів і очікувань останнього. Від дитини центрується авторське мовлення в АДПД, моделюючись із розрахунком на сприйняття і розуміння дитиною. Зорієнтованість на адресата-дитину – основний принцип АДПД. Фактор адресата в цьому випадку посідає головне місце, і тексти дитячих поезій максимально наближені до свого кола читачів. Пристосування мовної особистості адресанта до мовної особистості адресата проявляється як взаємодія через створення загального простору ідентифікацій [9, с.142].

Адресат-дитина впливає на створення поетичного тексту, таким чином адресація в АДПД виявляється категорією взаємодії поета і дитини. Цільова настанова дитячого поета формувати у свідомості адресата модель світу, в якій зростає, навчається, розвивається і виховується дитина. Прагнення адресанта наблизитися до адресата репрезентується в текстовому просторі АДПД за допомогою певних мовних засобів, що створюють уявлення залучення до ситуації як адресанта, так і адресата. При цьому адресант моделює реальність, що співвідноситься із знаннями адресата про світ.

У вірші І. Лівінгстон «The Seasons» кожна стофа починається питальною конструкцією з дієсловом на позначення ментальних процесів *remember*: «**do you remember**» [15, с. 33], вірш Роальда Даля «Cinderella» починається зі слів: «*I guess you **think** you **know** this story*» [11, с. 26], у вірші Роберта Льюїса Стівенсона «Know You The River Near To Grez» репрезентоване дієслово *know* «**KNOW** you the river near to Grez...?» [16, с. 99]. Дієслова на позначення ментальних процесів постають своєрідними маркерами, що залучають адресата до ситуації, пропонованої адресантом у поетичному тексті. Тим самим актуалізуються певні прагматичні параметри, що тримають увагу адресата, залучаючи його до комунікативного простору адресанта з опорою на наявні в неї знання про реальну дійсність.

Залучення до загального комунікативного простору здійснюється адресантом за допомогою

вербалізації в поетичному мовленні прямої і непрямой мови, блоків «питання–відповідь». Ці маркери імітують діалог адресанта з адресатом, активізують зворотний зв'язок, моделюють очікувану реакцію. Мовлення головного персонажа – дитини – іноді вербалізується в поетичному тексті за допомогою прямої /непрямой мови, що кодує позицію адресанта, наприклад: «*I just frowned and clenched my knees, / and said, "I've no idea, / but could I use the bathroom, please?"*» (Kenn Nesbitt «I Raised My Hand in Class») [14]. У вірші Роальда Даля «Mike Teavee...» низка питань, звернена до дітей, викликає певне емоційне напруження адресата в очікуванні відповіді, яку врешті-решт пропонує адресант. Емоційне насичення вербалізується повторами окличних (*Have you forgotten? Don't you know?*) і питальних конструкцій (*'All right!' you'll cry. 'All right!' you'll say*). Поет намагається створити найкращі умови для прийняття відповіді дитиною, трансформуючи читацьке *tu/vo (you)* в *mi (we)*: «*We'll say it very loud and slow*». Особові займенники виступають мовними репрезентантами інклюзивності. Прийом повтору актуалізований і в пропонованій автором відповіді, що має певний психологічний вплив. Автор ніби підштовхує читача до бажаної відповіді, навіюючи уявлення про її самостійність. При цьому автор дещо змінює форму репрезентації повторів, уникаючи відчуття нав'язування: «*THEY ... USED ... TO ... READ! They'd READ and READ, / AND READ and READ..*». (Roald Dahl «Dear Friends, We Surely All Agree») [11].

У АДПД вербалізація блоків «питання–відповідь» частотне явище, що зумовлене особливостями адресата. Адресант–поет, урахувавши знання та уявлення адресата-дитини про світ, намагається збагачувати їх, прагне допомогти дитині пізнавати нове, тяжіє до формування в дитини необхідних уявлень про світ, у якому вона зростає, воліє навчати, розвивати і виховувати дитину, наприклад: «*Who fed me from her gentle breast, / And hushed me in her arms to rest, / And on my cheek sweet kisses prest? / My Mother.*» (Ann Taylor «My Mother») [17]; «*One, two, / What can you do? / We can . . . / Shake your hand, / Dig in the sand, / Drive a car, / Play the guitar, ...*» (Julia Donaldson «Handy Work») [12].

Вербалізація чужого мовлення у формі прямої або невластиво прямої мови в тексті дитячих поезій має прагматичні риси, що характеризують прагнення адресанта наблизитися до адресата, з проекцією на мовленнєві характеристики останнього. Так, наприклад: «... *my teacher said, / "I think you'll find it's easier / to do the work instead*» (Kenn Nesbitt «All My Great Excuses»); «*My mom says, "Time for bed" / My dad yells, "Get your butt to sleep!"*» (Kenn Nesbitt «I Never Want to Go to Bed») [14]. У більшості випадків чуже мовлення репрезентує мовлення людей, які завжди поруч з дитиною (батьки та інші члени родини, вихователі та вчителі), тобто коло людей, з якими вона спілкується.

В АДПД репрезентуються ціннісні орієнтири, що актуальні дітям певної вікової категорії за допомогою прийому персоніфікації та елементів антропоморфізму. Це дозволяє моделювати реальність, у якій перебуває адресат, нібито занурюючи дитину в пропоновану ситуацію. Прийом персоніфікації в АДПД дозволяє кодувати авторську позицію у проекції на саму дитину та її почуття, знання про навколишній світ, наявний життєвий досвід. Таким чином, адресат-дитина ототожнює себе з персонажами твору, долучаючись до обставин, репрезентованих у поетичному тексті. Прийом персоніфікації сприяє створенню пресупозицій, що об'єднують адресанта і адресата, які актуалізують загальний мовний, соціальний і культурний простори, наприклад: «*Music makes me dance, / Music makes me sing ...*» (Richard McWilliam «Music»); «*I'm a member / Of the human race!*» (Richard McWilliam «Human») [13].

Назви віршів можуть містити як інформацію про тему поетичного тексту («*Rainbow*» (Christina Rossetti) [17], «*Channels*» (Shel Silverstein) [18]), так і настанови автора на регулювання поведінки адресата («*Twist Me a Crown of Wind-Flowers*» (Christina Rossetti) [17], «*You can argue with a tennis ball*» (Kenn Nesbitt) [14]), актуалізуючи при цьому прагматичні відносини. Назви віршів кореспондують позицію адресанта, що корелює з очікуваннями адресата, його свідомістю, світосприйняттям і світовідчуттям. Зазначене вище в котрий раз доводить, що фактор адресації посідає вагоме місце в АДПД.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. У АДПД зреалізовується накладання параметрів мовної особистості адресанта на мовну особистість адресата. Це явище зумовлене урахуванням з боку поета психоемоційних властивостей і особливостей мовної свідомості дитини. Комунікація в АДПД зорієнтована на адресата, на його уявлення про дійсність, на світ почуттів,

сукупність наявних ціннісних орієнтирів, загалом на фоні знання. У АДПД вербалізуються мовностилістичні засоби, репрезентовані різноманітні прийоми, що дозволяють занурювати дитину в обставини, наближені до реального життя. При цьому адресант прагне до зближення з адресатом через загальні когнітивно-мовленнєві процеси. Дитячі поети мають володіти гострою пам'яттю дитинства, добре сформованими компетенціями, що дозволяє їм майстерно пристосовувати свій тезаурус, свої знання до картини світу адресата. Мовна картина автора вміщується в межі дитячої мовної картини, поповнює і розширює її, оскільки, спираючись на фоні знання адресата і через вплив на його емоціосферу, поет знайомить із новими предметами і явищами навколишнього світу, пояснює їх сутність, тим самим пристосовуючи дитину до світу, де вона зростає, розвивається і виховується. У такий спосіб моделюються умови для соціалізації й інкультурації дитини, до формування її особистості, зокрема мовної. Фактор адресації відіграє важливу роль у АДПД, оскільки поезії призначені дітям, які виступають замовниками усього конгломерату віршів, що написані спеціально для маленьких дослідників світу.

Перспективним вважаємо ґрунтовне дослідження особливостей адресата й адресанта як основних категорій АДПД, специфіку адресант-адресатних відношень у цьому дискурсі.

Джерела та література

1. Алефиренко Н. Ф. Коммуникативная ситуация как когнитивно-прагматический фактор порождения поэтического дискурса / Н. Ф. Алефиренко, И. И. Чумак-Жунь // Высшая школа искусств и региональных исследований института Академии наук Чешской Республики. Информационный бюллетень. – Прага, 2008. – С. 68–72.
2. Английский язык для девочек и мальчиков / [под. общ. ред. В.М. Спиваковского]. – К. : Гранд, 1996. – 176 с.
3. Арутюнова Н. Д. Из наблюдений за адресацией дискурса / Н. Д. Арутюнова // Логический анализ языка. Адресация дискурса / [отв. ред. Н. Д. Арутюнова]. – Москва : Изд-во «Индрик», 2012. – С. 5–13.
4. Владимирова Т. Е. Призванные в общение: русский дискурс в межкультурной коммуникации / Т. Е. Владимирова. – Москва, 2007. – 304 с.
5. Горло Е. А. Универсальная антропоцентрическая модель поэтического дискурса : автореф. дис. ... д-ра филол. наук. : 10.02.19 «Теория языка»; 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / Е. А. Горло. – Ростов-на-Дону, 2007. – 39 с.
6. Зубарева В.С. Адресация детского поэтического дискурса / В. С. Зубарева // Логический анализ языка. Адресация дискурса / [отв. ред. Н.Д. Арутюнова]. – Москва : Изд-во «Индрик», 2012. – С. 256–264.
7. Кубрякова Е. С. Язык и знание. На пути получения знаний о языке: части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Е. С. Кубрякова. – Москва : Языки славянской культуры, 2004. – 560 с.
8. Назарець В. Різновиди внутрішньотекстових адресатів в адресованій ліриці Івана Франка / В. Назарець // Українське літературознавство. – 2014. – Випуск 78. – С. 169–178.
9. Синельникова Л. Н. Специфика адресант-адресатных отношений в масс-медийном дискурсе / Л. Н. Синельникова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология. Социальная коммуникация». – 2008. – Том 21 (60). – С. 140–153.
10. Филимонова А. В. Проблема адресата в поэтическом дискурсе / А. В. Филимонова // Вісник Харківського національного університету ім. В.Каразіна. – Харків, 2010. – № 897. – С. 154–158.
11. Dahl Roald Poems [online] / Roald Dahl // Classic Poetry Series: The World's Poetry Archive. – 2004. – 31 p. – Available at : <http://www.poemhunter.com>
12. Donaldson Julia. Poems [online] / Julia Donaldson. 2018. – Available at : <http://www.juliadonaldson.co.uk>
13. McWilliam Richard The Little Book Of Very Short Poems For Children [online] / Richard McWilliam. – Available at : <http://www.richardmacwilliam.com/short-childrens-poems/>
14. Nesbitt Kenn. Funny Poems [online] / Kenn Nesbitt. – Available at : <http://www.poetry4kids.com>
15. Poems for Big Kids : Rhyming poetry for children ages 8 – 13 / [compiled and edited by Neil Harding McAlister, Zara McAlister and Angela Burns]. – Ontario, Canada, 2016. – 146 p.
16. Stevenson R. L. A Child's Garden of Verses / R. L. Stevenson. – London : Puffin Books, 2008. – 128 p.
17. Children's Poetry [online]: collection of classical poems for children to read online. – Available at : <http://www.storyit.com/Classics/JustPoems/classicpoems.htm>
18. Silverstein Sheldon Alan Poems [online] / Sheldon Alan Silverstein // Classic Poetry Series: The World's Poetry Archive. – 2004. – 31 p. – Available at : <http://www.poemhunter.com>

References

1. Alefirenko, Nikolay, and Chumak-Zhun, Irina. 2008. "Kommunikativnaia situatsiia kak kognitivno-pragmaticeskii faktor porozhdeniia poeticheskogo diskursa". *Vysshaia shkola iskusstv i regionalnykh issledovanii Instituta Akademii Nauk Cheshskoi Respubliki*, 68–72.
2. Spivakovskii, Vladimir. 1996. *Angliiskiy yazyk dlia devochek i malchikov*. Kiev: Grand.
3. Arutyunova, Nataliia. 2012. "Iz nabludenii za adresatsyei diskursa". In *Logicheskii analiz yazyka. Adresatsiia diskursa*, edited by Nataliia Arutyunova, 5–13. Moskva: Izdatelstvo «Indrik».

4. Vladimirova, Tatiana. 2007. *Prizvannii v obschenie: russkii diskurs v mezhkulturnoi kommunikatsii*. Moskva: Komkniga.
5. Gorlo, Evgeniia. 2007. "Universalnaia antropotsentricheskaia model poeticheskogo diskursa". PhD diss., Rostov-na-Donu.
6. Zubareva, Valentina. 2012. "Adresatsiia detskogo poeticheskogo diskursa". In *Logicheskii analiz yazyka. Adresatsiia diskursa*, edited by Natalya Arutiunova, 256–264. Moskva: Izdatelstvo «Indrik».
7. Kubriakova, Elena. 2004. *Yazyk i znanie. Na puti polucheniia znaniia o yazyke: chasti rechi s kognitivnoi tochki zreniia. Rol yazyka v poznanii mira*. Moskva: Yazyki slavianskoi kultury.
8. Nazarets, Vitalii. 2014. "Riznovydy vnutrishiotekstovyykh adresativ v adresovanii liritsi Ivana Franka". *Ukrainske Literaturoznavstvo*, 78: 169–178.
9. Sinelnikova, Larisa. 2008. "Spetsifika adresant-adresatnykh otnoshenii v mass-mediinom diskurse". *Uchenye zapiski Tavricheskogo natsionalnogo universiteta im. V.I. Vernadskogo. Seriiia "Filologiiia. Sotsialnaia Kommunikatsiia"*, 21 (60): 140–153.
10. Filimonova, Anna. 2010. "Problema adresata v poeticheskom diskurse". *Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu im. V. N. Karazina*, 897: 154–158.
11. Dahl, Roald. 2004. "Poems". *Classic Poetry Series: The World's Poetry Archive*. Accessed February 20, 2018. <http://www.poemhunter.com>
12. Donaldson, Julia. 2018. "Poems". Accessed January 14, 2018. <http://www.juliadonaldson.co.uk>
13. McWilliam, Richard. 2004. "The Little Book of Very Short Poems for Children". Accessed March 10, 2018. <http://www.richardmacwilliam.com/short-childrens-poems/>
14. Nesbitt, Kenn. 2018. "Funny Poems". Accessed March 1, 2018. <http://www.poetry4kids.com>
15. Neil, Harding, McAlister, Zara McAlister, and Angela Burns, comp. and edit. 2008. *Poems for Big Kids: Rhyming Poetry for Children ages 8–13*. Ontario, Canada.
16. Stevenson, Robert. 2008. *A Child's Garden of Verses*. London: Puffin Books.
17. Children's Poetry: *Collection of Classical Poems for Children to Read Online*. 2008. Accessed January 20, 2018. <http://www.storyit.com/Classics/JustPoems/classicpoems.htm>
18. Silverstein, Sheldon Alan. 2004. "Poems". *Classic Poetry Series: The World's Poetry Archive*. Accessed February 20, 2018. <http://www.poemhunter.com>

Пикалова Анна. Проблема адресации в контексте англоязычного детского поэтического дискурса.

Статья посвящена исследованию особенностей адресации в англоязычном детском поэтическом дискурсе. Фактор адресации в детском поэтическом дискурсе обусловлен его предназначением для детей. В работе установлено, что в организации пространства англоязычного детского поэтического дискурса адресант как инициатор коммуникации и адресат, который реагирует на коммуникативную инициативу, занимают одинаково важные позиции. Становится понятным, что ориентация на адресата – основной принцип англоязычного детского поэтического дискурса. Адресация в англоязычном детском поэтическом дискурсе предполагает активную роль как адресанта, так и адресата. Указанное прослеживается в том, что ориентация на адресата оказывается определяющим фактором коммуникативной целенаправленности автора, отбора лингвостилистических средств. При этом наблюдается соавторство говорящего и слушающего (взаимодействие поэта и ребенка), которое реализуется в форме ответной реакции адресата. Определено, что адресация в англоязычном детском поэтическом дискурсе оказывается категорией взаимодействия поэта и ребенка. В работе выявлено, что в англоязычном детском поэтическом дискурсе речевое поведение адресанта приспособливается к параметрам языковой личности адресата, тезауруса, психоэмоциональных особенностей, мотивов, интересов и ожиданий последнего. В англоязычном детском поэтическом дискурсе авторская речь обуславливается особенностями ребенка, моделируется с учетом свойств восприятия и понимания ребенка. Охарактеризованы лингвостилистические средства с помощью которых демонстрируется стремление адресанта приблизиться к адресату, привлечь к общему коммуникативному пространству. На основе анализа выявлены наиболее распространённые средства – прямая и косвенная речь, блоки «вопрос–ответ» – маркеры, имитирующие диалог адресанта с адресатом, активизирующие обратную связь, моделирующие ожидаемую реакцию. Описаны также прием персонификации и элементы антропоморфизма, позволяющие моделировать реальность, в которой находится адресат. Установлено, что фактор адресации играет важную роль в англоязычном детском поэтическом дискурсе, поскольку стихи предназначены детям, написаны специально для маленьких исследователей мира.

Ключевые слова: адресант, адресат, адресация, поэтический дискурс, англоязычный детский поэтический дискурс, поэт, ребенок, дети, лингвостилистические средства.

Pikalova Anna. The Problem of Addressing in the Context of the English-language Children's Poetic Discourse.

The article is devoted to revealing of addressing's peculiarities in the English-language children's poetic discourse. In children's poetic discourse the factor of addressing is determined by its purpose for children. In this paper it is established that the addresser, as the initiator of communication, and the addressee who responds to the communicative initiative, occupy the equal and important positions in the organizing of the space of the English-language children's poetic discourse. The orientation towards the addressee is revealed as the basic principle of the English-language children's poetic discourse. In the English-language children's poetic discourse addressing is considered an active role both the addresser and the addressee. This can be observed in the fact that the orientation toward the addressee is determined as the main factor of the author's communicative purposes, the selection of linguistic means. In this case, the co-authoring of the speaker and the listener (interaction of the poet

and the child) is realized in the form of the addressee's corresponding reaction. In the English-language children's poetic discourse addressing is determined as the category of interaction of the poet and the child. In the paper, it is revealed that the addresser's speech behaviour adapts to the parameters of the addressee's linguistic personality, his/her thesaurus, psycho-emotional features, motives, interests and expectations. In the English-language children's poetic discourse the child's features condition author's speech, which is constructed with considering of the peculiarities of the child's perception and understanding. In the article, linguistic means are characterised. They represent the addresser's desire to get closer to the addressee, to involve in the common communicative space. Based on the analysis, the most widespread means are revealed. Among them, there are direct and indirect speech, blocks «question-answer». They are identified as markers, which imitate the dialogue of the addresser with the addressee, activate the feedback, and stimulate the corresponding reaction. The ways of personification and the elements of anthropomorphism are described in this paper. They help to design the reality of the addressee's existence. It is determined that the factor of addressing has the important role in the English-language children's poetic discourse, because the poems are devoted to children, they are created specifically for little researchers of the world.

Key words: addresser, addressee, addressing, poetic discourse, English-language children's poetic discourse, poet, child, children, linguistic means.

УДК 811.111'4'373.23-053.6/.67 (045)

Анастасія Пожар

НОМІНАТИВНІ ОДИНИЦІ ПОЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ «ПІДЛІТКОВИЙ ВІК» І «МОЛОДІСТЬ» В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

У статті висвітлено становлення корпусу основних номінативних одиниць, що належать до понять «підлітковий вік» і «молодість», які використовуються для позначення понять «teens» і «youth» в англomовному художньому дискурсі. Особливу увагу приділено визначенню понять «підлітковий вік» і «молодість», їхнім структурам та складу. Проаналізовано основні ядерні та периферійні одиниці, що називають осіб підліткового та молодого віку. Проведено словотворчий аналіз лексем, що позначають поняття «підлітковий вік» і «молодість». Звернуто увагу на те, що, попри широке вивчення поняття «вік», комплексному прагматичному вивченню номінативні одиниці позначення понять «підлітковий вік» і «молодість» за лексико-семантичним принципом в англomовному художньому дискурсі ще не підлягали. Окреслено основні дослідження з проблеми позначення понять «підлітковий вік» і «молодість» в англomовному художньому дискурсі. Запропонована детальна характеристика робіт авторів, які досліджували поняття «вік людини». Визначена актуальність обраної теми, яка зумовлена загальною тенденцією сучасних лінгвістичних студій у межах когнітивно-дискурсивної парадигми на об'єктивне встановлення корпусу номінативних одиниць позначення понять «підлітковий вік» і «молодість» в англійській мові. Схарактеризовано матеріал дослідження, який був дібраний з лексикографічних джерел, а також дібрані шляхом суцільної вибірки з художніх творів дискурсивних фрагментів, які позначають вікові періоди персонажа. Визначено, що поняття «підлітковий вік» має субстантивний характер. Його центром є лексема «teenager», яка називає особу підліткового віку обох статей, а поняття «молодість» має адективний характер, його центром є прикметник «young», яке номінує особу молодого віку.

Ключові слова: поняття «вік людини», поняття «підлітковий вік», поняття «молодість», лексичні засоби позначення віку персонажа, ядерні та периферійні одиниці, англomовний художній дискурс.

Постановка наукової проблеми та її значення. Робота присвячується опису основних номінативних одиниць на позначення понять «підлітковий вік» і «молодість» за лексико-семантичним принципом в англomовному художньому дискурсі. Поняття «вік» досліджується нами в нерозривному зв'язку з людиною, оскільки саме людина, в першу чергу, асоціюється з поняттям «вік». Вік має безпосередній стосунок до людини і є однією з найбільш важливих її характеристик. Отже, поняття «вік» є обов'язковим компонентом будь-якої людської культури взагалі і англomовної культури зокрема. Попри увагу дослідників до поняття «вік», комплексному прагматичному вивченню номінативні одиниці на позначення понять «підлітковий вік» і «молодість» за лексико-семантичним принципом в англomовному художньому дискурсі ще не підлягали.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Сучасна лінгвістика останніх десятиліть уже виявила значний інтерес до вивчення семантики, структури лексико-семантичної групи «вік людини» на